

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku Z. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 września 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Z.B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Odwołujący się Z. B. zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2017 r., III AUa [...]. Wyrokiem tym Sąd Apelacyjny oddalił jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 12 kwietnia 2016 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 25 września 2015 r., stwierdzającej, że Z. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w okresie od 1 czerwca 2001 r. do 3 listopada 2002 r. oraz od 1 lipca 2006 r. do 30 września 2014 r.

W uzasadnieniu zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sąd drugiej instancji nie podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, że Z. B. od 1 czerwca 1998 r. pozostaje nieprzerwanie w stosunku pracy z Ł. Spółką z o.o., stwierdzając, że stosunek pracy między tymi stronami istniał w okresie od dnia 1 lipca 2006 r. do dnia 30 września 2014 r., przy czym podstawa wymiaru składek z tego tytułu była niższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności dowody zaproponowane przez odwołującego się, nie dały podstaw do przyjęcia, że nie prowadził on działalności gospodarczej w latach 2001-2002 oraz w latach 2006-2014.

Skargę kasacyjną skarżący oparł na naruszenia prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) w związku z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. 2017 r., poz. 168 ze zm.), przez niewłaściwe zastosowanie w następstwie wadliwego uznania, że skarżący w okresie od 1 czerwca 2001 r. do 3 listopada 2002 r. oraz od 1 lipca 2006 r. do 30 września 2014 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu wskazanych przepisów, oraz na naruszeniu przepisów postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 227 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez pominięcie dowodu z dokumentacji lekarskiej ubezpieczonego i w konsekwencji wydanie wyroku z pominięciem zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło do wadliwego uznania, że skarżący prowadził działalność z tytułu której podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym; art. 232 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 45 § 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przez niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego celem ustalenia, czy stan zdrowia ubezpieczonego pozwalał na faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej w okresach zakreślonych decyzją organu rentowego, co doprowadziło do niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy i wadliwego uznania, że skarżący prowadził działalność, z tytułu której podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd drugiej instancji rażąco naruszył art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, uznając, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu osoba, która faktycznie nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podkreślił, że obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (wykonująca tę działalność), a nie osoba, która jedynie figuruje w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, a działalności tej nie wykonuje. Podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego jest pochodną prowadzenia (wykonywania) działalności gospodarczej, a nie wpisu w ewidencji, zatem nie podlega przymusowi ubezpieczenia zarówno osoba, która pomimo zgłoszenia działalności gospodarczej do ewidencji i uzyskania stosownego wpisu nie podjęła jej z różnych przyczyn, jak i osoba, która - mimo faktycznego braku wykonywania działalności gospodarczej po jej podjęciu - jest wpisana do ewidencji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej nieprzyjęcie do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających

zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Nie można podzielić stanowiska skarżącego o rażącym naruszeniu art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, jeśli z wiążącej Sąd Najwyższy podstawy

faktycznej zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że skarżący w spornych okresach faktycznie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Ustalenie to wynikało z oceny, że skarżący nie obalił domniemania faktycznego wynikającego z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (CEiDG), że działalność gospodarcza została podjęta i była prowadzona. Sąd Najwyższy wielokrotnie przyjmował, że niewykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji prowadzi do domniemania, że działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005 nr 13, poz. 198, z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 309 oraz z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 311). Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania.

Tym samym nie jest usprawiedliwiony zarzut wadliwej interpretacji wskazanych przepisów, bowiem Sąd drugiej instancji nie wyraził poglądu, że osoba, która faktycznie nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu tylko z tego względu, że figuruje w ewidencji działalności gospodarczej.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).